

TIDEVARVET

TIDEVARVET N:r 23: 1928

Inför riksdagens slutledande artikel.

Sveriges socialdemokratiska Kvinnoförbund har hållit sin andra kongress i Stockholm. Några av synpunkterna som där framfördes sammanfattas under rubriken Ärlig tåvlan.

Ryssarnas vapen är en skildring av nya metoder för mellanfolkliga uppgörelser.

Lucina Hagman, en av Finlands märkeskvinnor, fyllde den 5 juni 75 år. I veckans nr. av Tidevarvet skildrar Ellen Hagen några sidor av hennes insats i Finlands sociala och politiska liv.

Skönhet och framåtskridande samt Kvinnornas möjligheter belysa från olika sidor den viktiga frågan om kvinnlig idrott.

Fjärran världar. Några ord av Elisabeth Tamn.

Stockholmsförbundet

FRISINNADE KVINNORS
RIKSFÖRBUND
samma träd
tisdagen den 12 juni 1928
(kl. 19,30 å Transebergsgatan
linje 12, 13 fr. Tegelbacken)

Kl. 20,15:
Fru ELIN WÄGNER
1918-28 års krig

Samkväm med lesupé Pris 1:75
Nya medlemmar vinna inträde!

Ansiktsbehandling
mot pormark, finnar och
öjmn hud gives sakkunnigt
och effektivt.
MARIA ENQUISTS INSTITUT
16068, N. 22662. Grundat på 1890-talet
Biblioteksgatan 6-8

Högrevskliniken
Työsälgatan 12. Tel. 740 99
Stockholm
Går, Nerv- & Reumatiska sjukdomar
Spec. Aderförkalkning, Sårskott
Kliniken öppen 10-12
Söndagar, 10-11
Övriga tider ett överomkostmet
Rem från de besvärgande patienter

Varje förständig husmoder län
nar sin tvätt till
Normalmas Tvätstanstalt
Riddaregatan 14, tel. 76426
Vi mottager all slags tvätt till
plattans lägsta priser. Nästan
dagligen.
Specialitet: Stärkvätt!

Ryssarnas vapen

Av ELIN WÄGNER

Från tusen antikommunistiska talarstolar, det må vara press, predikstolar eller valnästesträder, förkunnas att kommunismens mål är en världsrevolution som med våld ska värda upp och ner på samhället. Bolsjevismen förmår heller inte att våld kan vara lämpligt och nyttigt för att nå det stora målet. Kanske vill den också peka på sin korta märkliga historia för att bevisa detta.

Men denna historia bevisar ingenting sådant. Vad är det Sovjets ledare ha levat på och fortfarande leva på? Inte är det på sin militära övermakt! De ha ingen sådan. Nej, deras stora trumf är att de även sedan de fått makten, se ut över världen och samhällsförhållandena för proletariets sympanti, med dess ögon. De beivo inte vännen och kamrater med herrarna i andra länder, fast de fingo en motsvarande position. Och de förvissade inte av någon hemlig ömskan om samhällets bestånd, ty de voro för evigt på andra sidan.

Men från sin sida ha de sett det gamla samhällets svaga sidor och där ha de satt in sina attacker. Jag vet inte om de äro stora genialiska statsmän eller naiva verktyg för fullbordande av ett övermoet öde. Men jag inbillar mig att de i varje fall vid det här laget, efter tio års revolutionshistoria, ha gjort så många erövringar att de veta att revolutioner icke bäras in i ett land genom arméer utifrån, en revolution jaser upp ur ett lands egna sjukdomar och sår. De ha väl det här laget så

mycket förfärligare och subtilare vapen att arbeta fram världsrevolutionen med, än gaser och kulor, som utgöra andra länders värn- och anfällskraft, att de inte mer behöva dessa klumpiga vapen.

Det är därför jag inte en sekund delar den allmänna fruktan för ryssarnas gevär, eller anser att vi måste hålla upp vår armé mot dem. Jag kommer inte att bli skjuten av en rysk arbetningspluton. Om det blir så, att Sverige råkar i yttre revolution — men vi kanske kunna klara oss ändå — så hotar farsen för livet från svenska fascister eller från svenska bolsjevik, som stå på ryska nivån av 1917.

Medan vi vänta på händelsernas utveckling och handla var och en efter vårt mått av ljus för att påverka den i en eller annan riktning, så låt oss i alla fall medge, att tillvaron får en annan spänning och ett visst intresse av att vaka den väldiga evakampen mellan kapitalism och kommunism i världen. Det så kallade världskriget var begränsat i omfattning i jämförelse fördröm och enformigt och händelseöst. Det har millioner okända hjältar men inga stora ledare och inga världsvägorande ögonblick. Det avgjordes ingenting. Det slutade i allmunt nedslag. Det väckte inte upp några stora gestalter och idéer och lidelse inte heller, ty det var en förelagd, en utdömd form av kamp.

Det är därför så betänkligt att Sovjets fiender fortfarande använda sig av samma vapen i sin strid. Det förut-

bestämmer dem, tycks det, till nedergång. De ledo ett dumrande nederlag mot Sovjet i början av detta åren, då de inte visste någon annan råd än att besolda kontrarevolutionära skaror som attackerade den ryska armén med vapen i hand. Dessa svevade folketts och arméns, sovjets och fosterlandets öde samman till ett räddade sländna kommunismen.

Och vad göra makterna nu? Isolera Ryssland från sällskap med bättre folk, behandla det som en paria och driva det över till Asien?

Vad fann Ryssland i Asien? Det fann folk som börjat vakna till nationellt medvetande, infektade av fosterländsk nationalism i en ganska färglig form, sårade i sin själökänsla och plågade av fattigdom. Det fann, värst av allt, ett asiatiskt proletariat som arbetade till stor del i västerländskt kapital i fabriker, länge fullkallt oberörd av någon arbetarskyddslagstiftning.

Tidevarvet har tidigare haft utdrag ur en rapport över barnarbetet i de kinesiska sidenfabrikerna. Rapporten är gjord av engelska officiella rapportörer och säkerligen inte överdriven. Den är fruktansvärd, och fullt tillräcklig att förklara kommunismens framgång i Kina.

De västeuropeiska folksammanslutningarna ha inte brytt sig om att hjälpa sina asiatiska proletariat i deras hjälplöshet och betryck. Internationell arbetsstyrelsens idé är storslagen, men

Forts. 3 sid. 4

S O C K E R

Det var i Wien under värsta kris-tiden, då man led brist på allt, men kanske mest sugande på socker. En svensk som arbetade därerna fick en dag ett kilo strösocker hemifrån. Hon insåg den oerhörda frestelsen att på en gång göra slut på härligheten, efter vilken varje cell i hennes kropp trånade. Men hon visste vad som väntade efteråt och beslöt att tvinga sig till sparsamhet. Socker-påsen placerades ovanpå ett högt skåp, dit hon kunde nå endast genom att släpa fram en tung trapptegel, som annars befanns i en skrub i andra ändan av den stora väningen. Hon ålade sig att aldrig tulla socker-påsen utan att sätta stegen tillbaka på sin plats. — Efter en timme hade stegen sexton gånger släpats från sin plats och tillbaka igen och socker-påsen var tom.

Till denna historia vilja vi lägga några talande och gripande ord, sådana de är förbigående fälles av en som varit lärarinna vid en hemskola för sårslösa. "De brukade tymlän om nätterna sedan de stult socker-bitar." — Därmed vilje vi så livligt och så starkt som möjligt understryka de synpunkter som Elisabeth Westling i förra numret av Tidevarvet lade på skydds- och uppfostringshemmens socker-fråga. Vi vilje anbefalla den

till sådan prövning och begrundan, som inte släpper taget förrän den kommer handläggning ästad.

Låt oss försöka föreställa oss mat-sedeln på ett skyddshem. De som känna den i grund må vittna. Välling, potatis, sill, lungmos — också kött och pannkaka — maten kanske både riklig och närande. Men vad har den att bjuda mot det hav av natur-hunger efter godsaker — efter socker och frukt och efter att en gång få sitt lystnaste — som säkert ofta står i förbindelse med ett annat hav av hunger — efter ämhet, efter någon att trygga sig till, någon som obetingat bryr sig om en, som kanske är källan till hela vänsinställningen mot livet och samhället.

För den hungern säljer man allt sin heder och sin människlighet. Gör sig till hund för ett ben, till tjuf för en sockerbit. Den vänder sig i hat mot alla överhetspersoner, som "får vad de vill".

Den store Aichhorn, vars doktors-brev är de 30,000 mer eller mindre vanartiga barn som gått genom hans hand, mestadels till själisk hälsa, har en obehaglig regel för maten på de hem, där han fört spiran: *vanmammat-principen*. "För ett vanartigt barn ha etsika idel ingen dragningskraft", säger han. "Men det låter sig gripas genom sin matlust. — Al-

drig skall en uppfostrare få en vanartigt pojke att tro, att han är till lever för honom, om han åter kött-soppa då pojken får välling. Samma mat, lägd på samma spis och i samma kärl, det är skyddsuffostrens pedagogiska grundförutsättning." På denna grund kan sedan "uppfostrarens hoppfulla och positiva inriktning mot livet, som sprider munterhet och lycka, skapa den atmosfär, där uppfostringsverket kan lyckas utan någon särskild ansträngning."

Så långt Aichhorn.
Tänk om vi kvinnor skulle enas om att av all häg och allt krafier arbeta för samma-mat-principen på alla anstalter, som grund för den atmosfär av munterhet och lycka, som skall göra själens och kroppens hälsa.

Tänk om någon uppfostringsanstalt vilje väga det djärva, men kanske förlösande försöket, att exempelvis låta stå framme en stor skål med sockerbitar och en med färsk eller torkad frukt — till fritt och oförbehållsamt och välunnat åtjundande. — Omöjligt, säger man kanske, sparsamhet med allmänna medel måste iakttagas, och desutom — måste inte just dessa barn fostras till behärskning.

Inför sparsamhetssynpunkten vill vi uppställa frågan vad det kostar

Slussens vår

Plötsligt kommer en dag som heter den första sommardagen. Det beror inte så mycket på grönskan än den dagen är olik de andra, ty grönskan ser som bara på långt håll. Inte är det varmt heller. Men det ligger fullt med blå hätar förtojdade utetter kajen vid Slussgatan och en god lukt av träbryggeri gör sig förmärbar. Månsöskorna, som man har mött varenda morgon hela vintern, har hastigt gjort ett litet försök att förnya och makera sig i värkläder. Dännen med portföljen har fått ljusa skor och terran ser ut som ett abborre bår en fin sommartyröck. Vindarna som kommer utifrån Sältjöbillet känna levande och friska och i stånden på Kornhamnstorg är rikedomen lysande av blommor och grönsaker.

Det är bäst att vara glad åt det nya som händer. Det är inte fråga om någon sådan trodsk föreläsning, som sker i Smålandslådan eller i Sörmlands lunder, där de vägnarnde, knopplade träden plötsligt står ofärgade och därmed hela världen blir en annan. I staden är den riktiga världen sig lik, lastbilarnas ström är lika bullerlarm envis, gatuumtaget tycker lika friskt och bensinliten vill trots allt behålla övertaget mellan de oförändliga hovvagnarna. Men fast vären bara tyckas goda, så randomarknaden till den dagliga berättelsen, är det nu dem man bryr sig om som det intressanta och väsentliga.

Värkänslan ger sig till känna genom förändring med människorna emellan. Aldrig under vintern är stämningen så vänlig som nu, medan man kvartvis står väntande på någon av de stora slussborn där bitarna Hagamatt och äggarna. Det är nästan tillrätt att urbyta funderingar med brokarterna, huruvida prämen tänker klara sig eller ei.

Alla slags ovanliga människosorter kommer i dagen, och ju varnare det blir desto rikligtare och äventyrligare blir urvalet.

Är den till sällskap, som har nästan intretty som efter en följungspark och vars lägnmälda samtal oavsbrutet strömmar fram på engelska. Hans märke kantrat med skrattande tänder och en grå hälsok virad om halsen är motståndslöst fångad av den andres berättelse medan den tredje, en ung karl, vars engelska låter på ett mera sydameriskt vis, låter sina svarta sameröjnings cabrutt vänder över följunganden för att finna något som skönt att vila på. Där är den yngre vandrar, som med ett litet gallt rop och en knyck med armbrågarna skrammer flickorna att tro att de ska bli knuffade i vattnet. Och någon som liknar en neger kör en vanlig lastbil. Det är otroligt att Slussen som är så grå kan framvisa så mycket sydändsk folk.

Men fastän alla fortskaffningsmedel, som kan föra ut i stora världens, mötas och trängas inför ens ögon just på denna fläck, är den ändå som en liten värld där allt förblir sig likt. Bilar, spårvagnar, hästar, flygmaskiner och järnvägsjåk är den dagliga utskilten. Och utan synhäll går sommaren sin man. Men det är samma trafikinstapel som dag efter dag med samma lilla levande släpper fram de tillräckliga mängderna av gammal man utan arbete som matar mårarna vid kajen.

C. A. S. A. B.

att misslyckas med skydds- eller tvångsupfostran. Vad var och en kostar, som släpps ut med oslikt hunger och osläckt hat. Och inför synpunkten på fostran till självbelyskning vill vi påminna om Wilhelm Foerster's utläggning av bi-belens berättelse om syndafallet: En stor skål med äpplen ställdes fram åt barnen och de fick veta att de hade lov att äta hur mycket de vilje. Glädjen kände inga gränser — tänk att få äta så mycket man vilje. Man tog ett, två, tre, fyra äpplen. Det femte smakade inte fullt så bra, men man åt ändå. Det sjätte smakade ännu mindre bra, men man pinade det i sig. Det sjunde fick vara. — Man hade ätit av kunskapens träd på gott och ont.

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
 Sulasplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE:
 Åke Nilson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
 Elna Wägnér.
 Elisabth Tamm.
 Honorine Hermelin.

REDAKTIONSKRÄCKERARE:
 Carin Hermelin.
 Motingsgättning 10-12.
 Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:
 Telefon Norr 28243.
 Konstorstadi 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
 För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.50,
 kvartal kr. 2.—. Lösningsnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
 1 text 20 öre
 per millimeter.
 Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928
 Wahlströms Tryckeri Aktiebolag
 S t o r t a g a n 2 2

In för Riksdagens slut

Valda ombud för Sveriges folk står nu i begrepp att lämna riksdagen för detta året. Vad andra riksdagens ledamöter beträffar är det för en del kanske osäkert, om de komma att återvända eller icke, vilket sätter sin prägel på avskedstalandet.

Regeringen har överlevat riksdagen. Den har kunnat det, emedan den med tillhjälp av endera av de två stora partierna varit i stånd att genomdriva, vad någon av dessa velat. Och något därutöver har regeringen icke velat. Inom ramen av de båda partiernas önskemål har den hemburit sina segrar. Kommunalskattefrågan, arbetsfreds-lagstiftningen, skolfrågan och en hel del andra frågor ha varit före. Ingendera har dock vunnit en lösning, som kan anses bestående ens för den närmaste framtiden.

I elfte timmen

Herr Lindbergs interpellation om de militära försvarsanställdas ändamålsenlighet besvarades i tisdags av försvarsministern i andra kammaren. På den första frågan — om man kunde förvänta en snar utredning med omprövning av vårt nuvarande försvars ändamålsenlighet i belysning av flygkraftens och de kemiska förstörmedelens utveckling — svarade försvarsministern att en sådan utredning ingångsatt. Innan förslaget till försvarsberedskap framläggs är det dock nödvändigt att undersöka fiendernas möjligheter att rikta flyganfall mot oss. Troilgen blir det oss inte omöjligt att avvisa anfallet, eftersom försvarsmedlen förhålls i ungefär samma mån som anfallet. Tanken på att en utredningsmän in utredning om undersöka användningsmöjligheterna som alternativt, vore försvarsministerns främmande.

Under debatten som följde framhöll herr Lindman gaskrigets human karaktär samt påpekat nödvändigheten av att inte förlora besänningarna inför nya företeelser.

Herr Lindberg förklarade för sin del vara beredd att taga avrustningskonsekvenser. "En sund eftertanke säger att livsviljan icke kan manifesteras på ett sämre sätt än genom förberedelser för döden. —

Så länge man i en avspänning blott ser själuppgivelse och tecken på bristande nationell livsvilja besjålans man just av den anda som är all militarisism livsluft. Om man vill bekräfta kriget, besegra det och döda det, så måste man ha modet att låta sin övertygelse om militarismens fördärlighet följas av praktiska åtgärder för det militaristiska systemets krossande.

Det för en avspänningssituation hoppfullt i nuvarande situation är icke utsikten till ett s n a r t överfall av avspänning, utan detta att det pågår just nu en opinionsbildning efter antimilitaristiska linjer, som icke kan undgå att i sinom tid öva inflytande även på de praktiska åtgärderna i försvarsfrågan."

Det var — enligt vår mening — den enda försvarsdebatt i år vid vilken principerna verkligen fick göra sig gällande bakom detaljfrågorna. Herr Lindbergs anförande borde ha hörts av flera och helst av samtliga ha begrundats.

Ärlig tävlan

Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund höll i förra veckan sin andra förbunds-kongress i Stockholm. I de fem dagarnas intensiva överläggningar tog förbundets organisations-anslagigheter en stor plats. Men i de synpunkter, som där framfördes torde spegla sig mycket av vad som är betydelsefullt och ofrånkomligt i tiden, också långt utanför detta förbunds gränser och den åskådning det representerar.

Sålunda stod emot varandra å ena sidan: Fastare samarbete med männen genom att uppge kvinnoförbundet och verka för direkt anslutning till de socialdemokratiska föreningarna, partiets kraftigare ekonomiska stöd och utnyttjande av dess stora erfarenhet. Å andra sidan: Självtändigt arbete bland kvinnorna i ett eget förbund, så som hittills har skett, alla krafter inriktade på att skaffa kvinnorna en sköling, som kan jämställas dem med männen, eget ansvar för de ekonomiska svårigheterna d. v. s. intet knot över förbunds-kontingenterna. Några sådana klagomål förelåg inte heller. Och kongressens beslut blev fortsatt arbete inom de former som den nuvarande organisationen av kvinnoförbundet innebär. Tydigen behöver inte beslutet innebära att kvinnorna för alltid ämnar anse sig själva och gör det troilgen inte heller. Man vill bara på ett som anser, mest ändamålsenliga sättet arbeta för att uppnå samma förutsättningar till samhälls-duglighet som männen. Det skall bli märkvärdigt att se hur långt utvecklingen hunnit vid nästa kongress om fyra år. Kanske går den så fort att ett kvinnoförbund är en otidsenlig kuriositet. Kanske tar den en helt annan riktning.

Vad som emellertid är säkert, är att de 198 socialdemokratiska kvinnoklubbar, som för närvarande finns i Sverige, inte arbetat resultatöst. Det betydgades eftertryckligt av kongressens ledning. De 96 representanter, som deltog, visade genom sin sköling, sitt säkra utpräglande och sin förmodat att både formellt och sakligt tillfredsställande ge uttryck åt sina åsikter på ett rent av överraskande sätt, hur klubbarnas arbete varit framgångsrikt för att göra kvinnorna skickade att ta på sig sin del av det allmänna arbetet.

Det fanns också förslag, som gick ut på att skaffa dem talrikare representation inom arbetarekommunernas styrelser. Från 135 platser med kvinnoklubbar rapporterades endast 32 kvinnor som medlemmar i kommunstyrelsen. Man ville ha stadgat att minst en kvinna obligatoriskt skulle inväljas. Tankegången är ju välkänd från flera områden av vår nyare sociallagstiftning. Emellertid blev förslaget inte bifallet, emedan det ansågs innebära mindre frihet än tvång. "Vi har kommit längre." Ärlig tävlan skall vara vägen. Den skall sperra kvinnorna att skaffa sig allt större duglighet. För en demokratisk rörelse gäller det att bland alla välja den bästa förkämpan, utan att ta hänsyn till man eller kvinna.

Var och en borde kunna instämmas i ett sådant uttalande. Likaså i de

När kommer förnuftet till sin rätt — i skolan

Engen vettig vuxen människa skulle säga sig till att släpa en uppsatt, avhandling eller vad det vara må, avgränsande för hennes framtid, utan att ha de behövliga hjälpmedlen och källorna till hands. Men detta begära vuxna vettiga människor av barn och ungdom. Oförnuftet får ju visserligen sin rättvis till i förskolan för dessa oförnuftiga bestämmelser, men när detta förskole leder till "fuske", så är upphovet — de oförnuftiga bestämmelserna — minst lika om inte mera brottligt, så som främde till brott, än frästarens of-för. I all synnerhet som man har rätt att begära bättre förhållanden i den vuxne och i alla händelser i k s a l l i g h e t t ä m n i n s t o n e i detta avseende, mellan barn, ungdom och de vuxna.

När man då till på köpet endast upprepar mot det av lärares-politens n e g a t i v e t a c k t a f u s k e t och icke mot allt det osynliga, även om det senare kommer i dagen, så är präst-ståndpunktens därmed redan övergiven. Den tycks tydligen också för många "lik i lastens" för att denna skall kunna hållas.

Därför finns det icke heller mer än en framkomlig rättvis väg: nämligen att låta förnuftet råda och bestämma. — Andorand undervisningen på alla stadier så, att alla genom sitt eget arbete få en solid grund att stå på, att de också själva arbets-sättet i de båda k o n t r o l l i och bevis nog på vederbörandes kunskaper och förnöga, och man behöver icke fösa en ungdom på utsgungly som en avslutning på studier.

Hela examenssystemet är så följligt, att det endast kan förklaras av psykologisk okunnighet och avagadyrkan för former. Och sanningen är i alla fall på sådan marsch även inom undervisningens område, att man gör klokt i att göra slut på examens-seländet ju förr dess hellre.

Ett enda är av v e r k l i g i n r e f o r m k o m m e t att vara tillräckligt för att visa oömlbarheten av det gamla systemet, och föräldrarna komma icke att fortsätta med den tilliga undergivenhetens hållning.

Karin Hammar.
 Fil. kand.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
 Malmorgsgatan 3, Stockholm.
 Telefon 388, 289.

Familjerätt. Hyresrändning. Testamenten. Bouppkettningar. Fördragningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå

Imeh.: Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
 Herakulesgatan 14. Tel. 7575—7576.
 f. d. L. S. Vattugatan.

STOCKHOLM. SPECIALTJET. Fattiga och arvsaker

Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.
 Även skriftliga fördragningar.

Tandläkare Birgit Stenström

Götgatan 55, morgn. 10-11, 5-6 och efter översen. Sk. 99 85

Tandläkare Set Hedlund

Stureplan 13 (D. N:s hus)
 Tel. 12047 Motingsgättning 4—5 c.m.
 Kostnadsfri rådgivning.

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå

ansök ev. sjuksköterskor och enkla-are, även barnsköterskor.
 Vallhallaväg. 18*, 86181, N. 24113

Sjukvårds- och Förbandsartiklar
 Kirurgiska Gummirvar, Bandager alla slag, Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Åderbräckstrumpon, Bräckband, Ryggbällare, Grosseskonetter och Gördlar, Bröstbällare, Lungskyddare, Skötkannor, Liggynor, Dambindor, Barnvårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillskriv oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
 Vesterlånggatan 66 (Ingång i Passagen)
 Binger Järstegen 9
 STOCKHOLM

Det utmärkede för 1928 års riksdag

ligger på annat håll. Det är välare, som gjort sig gällande, nu som alltid. Vem har vunnit mest under riksdagen? Knappast landet! Icke heller regeringen. Högers trumf är blott att hota med kommunisterna! Det är snarast socialdemokraterna, som vunnit! Öavsett om beslutet gått i enlighet med deras önskan eller icke, har partiet i alla fall med en rad stora motioner lagt upp dagsfrågorna på ett sätt avsett och ägnat att intressera olika grupper av väljarmassorna. Det skall erkännas att det är skickligt gjort. — Att det sedan är beklagligt, att ett val skall ske under sådana omständigheter, är en sak för sig.

Hur kommer detta val sannolikt att bli? Det beror på, om försvaret och kommunisterna kan hjälpa den borgerliga samlingen att hindra socialdemokraterna från att vinna de sju platser, som skulle skänka dem majoritet i andra kammaren. Troilgen icke. Det är också ganska oväntligt, i första kammaren ha de borgerliga makten. Och i vilket fall som helst blir resultatet därav endast en fortsatt strid mellan två byråkratiska system. — Men det är två saker, som särskilt fångar vår uppmärksamhet vid årets val. Det ena är, om dagspolitiken genom varit i större eller mindre grad blir klasspolitisk. Det andra är, om där

skall kunna spåras några sprängkilar i det gamla systemet

skall kunna spåras några sprängkilar i det gamla systemet, kanske rent av något av det nya, som så småningom skall tränga i dess ställe. De är beroende av varandra dessa två, ty det nya kan likväl ett sämre som ett bättre.

Olga Elmdahl

Modemagasin
 Kungsgatan 53. Tel. 10851
 STOCKHOLM.

HELPEPENSIONEN

Hersåtra Skola.
 Carlberg, Södertälje, mottager ett begränsat antal elever på flickskolans alla stadier. Avgångsbetyg från kl. VIII medför **Normalkompetens**. Individuell undervisning inom ramen av skolans kursplan. **Praktiskt arbete** i uppfostrande syfte. Anna Sundin, Tel. Södertälje 532.

För unga flickor,

som genomgått högre flickskola, realskola, kommunal mellanskola eller fyraårig högre folkskola erbjuder **Etisk-pedagogiska Institutet** i Uppsala utbildning, dels för hem och familj samt sociala uppdrag, dels för kindergården. Ämnen: psykologi och uppfostringslära, samhälls-, barn-, och sjukvård, matlagning, sömnad. För den **sociala linjen** desutom konsthistoria, hemmets inredning, klädsömnad, vävning, världs litteratur och engelska (språk och litteratur). **Kinderparten**länjen, som desutom har slöjd, modellering, målning, sång och praktik i kindergården, ger fullständig och grundlig utbildning i sitt fack med kompetens att förestå kindergården. Pedagogiska och program på begäran gratis och franko, adr. Etisk-pedagogiska Institutet, Uppsala.

Misstänker Ni

att Edra fötter är äro som de skola vara, så vänd Er till vår Wizard-fotspécialist och tag närmare reda på, om inte Wizard-fotstödet, som helt och hållet är framställt av läder, kan hjälpa Er. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tid kan även beställas per tel. 66 03 e. 66 04.

Ida Norman - Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 - Tel. 78615
 Rekommenderas
 REPARATIONER UTFÖRAS
 Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5% rabatt. Låga priser

Ring då Koop. Mineralvattenfabr. Thor

När Ni behöver Vichy- och Sodavatten
 Ring då
 Koop. Mineralvattenfabr. Thor
 TEL. SÖDER 156 11 & SÖDER 336 11
 Hemsändes direkt efter order

DUCHATTELLER från kr. 35.

Chalöngers 28 — Baddöljörer 60 — m. m.
 Danielsson, Metareg. 6. Tel. Sö. 766.

Berliner Bock Dryck

Damernas Favoritdryck
 Måltidsdricka.
 RÅSUNDA BRYGGERI A.-B.
 Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda.

Lucina Hagman

75 år

"Förbättringen i människornas samliv måste utgå från dem själva, men reformationen i deras inre måste övergå till de lagar och institutioner, vilka ordna samhället!" — säger Lucina Hagman i en intressant och varmt skriven minnesruna över författarinnan Minna Canth, och fortsätter: "Det följer med den patenterade samhällslogiken att var och en som utprädlare reformatiskt, inför sin samtid, får stå till svars för självtillräckligheten och övermodet hos såväl de styrande som de styrda. Och är det till på köpet en kvinna, som vägar önsket, så står striden hårdare än annars. Men vanligtvis segrar hon —"

De orden kunna tillämpas på Lucina Hagman själv. I sin kamp för nya tankar och framför allt för nya tankar angående uppfostran, utbildning, danandet av karaktärer har hon haft mycket motstånd och mycket förstånd att övervinna. Hennes namn är för alltid knutet vid skolans idé och dess utveckling i Finland. År 1886 blev hon föreståndarinna för den första finska, till universitet ledande samskolan i Helsingfors. År 1897 utom hennes skrift "Min erfarenhet om samupfostran" och 1899 öppnade hon egen på dessa erfarenheter grundad ny finsk samskola. Som pedagog har hon fått det största erkännande. I samskolan ser hon hörnstenen i jämnlighetens byggnad. Ty kvinnans frigörelse har följeligen i lika hög grad varit hennes livs patos, en mängd av hennes skrifter gäller hithörande frågor. Hon deltog 1892 i stiftande av kvinnosaksförbundet Unionen, vars ordförande hon blev, och 1907 stiftade hon det politiska Finska kvinnoförbundet. Även den över hela landet utgöende tvåspråkiga föreningen Martha är hennes verk, vars både idella och praktiska verksamhet har varit land och folk till ett utomordentligt gagn. Fredsarbetet liksom folknykterheten har hon i tal och skrift skänkt ett betydelsefullt stöd. Det är ett kraftfullt, rikt och omfattande kulturarbete, som ligger bakom dessa namn och data, betecknande så bästa tider i Finlands historia.

År 1907, då den allmänna och lika rösträtten för män och kvinnor för första gången utövides i Finland, invaldes 19 kvinnor i landtagen. Världens blickar voro fästade på det lilla modiga landet i norr och "Europa höll andan ett ögonblick" — så sådes det — "i häpnad och oro, väntande att de första kvinnorna i Finlands folkförsamling skulle vrida

jordens axel ur led." Bland dessa 19 valda var Lucina Hagman invald av finska framskuggspartiet. Av de motioner hon väckte, må nämnas: — Om nya stadgar angående äktamars egendoms- och gäldsförhållanden. Om höjande av kvinnans äktenskapsålder till 18 år. Om rätt för kvinna att bekläda tjänstsjön. Om befriande av samskolornas utveckling. Som man ser ett helt kvinnosaksprogram. Professor Eastlander skrev ett par år senare följande ord om kvinnornas politiska insats: Den har tillförlitligt samskoleförbundet mångsidigt erfarenhet och ökad sakkunskap och sociala och humanitära frågor av stor betydelse ha bragts på dagorden.

Vid möten för nordiskt samarbete i Stockholm och i Helsingfors för några år sedan syntes bland hederstjärnorna, Lucina Hagman-Hewens korta hår och snittet på hennes rakskurna dräkt voro ju helt moderna, men man anade att detta konsekvent burits genom årtionden allt ifrån den tid, då ett sådant yttre togs som ett tecken på okvinnlighet och anarki mot samhällets grundmurade dogmer. Man kände, innan hon ännu hunnit tala, att där stod en, som varit med i pionjärernas första led, strävat framåt i en hård och kylig motvind, som skulle förlamat krafterna, om det inte funnits stål i vilja och muskler. Det var över hela gestalten något av "främling för detta släkte", av kamp "från dar som flytt". När Lucina Hagman den sista kvällen talade — ja det talet kan inte återges, men man glömmde det aldrig. Det var oliket allt annat som sagts, något såreget, med så ändligt mycket djupt allvar, i allt översäntligt i tid och rum försvann och kvar stod staden orden dött bort äktheten i tonfallet hos den, som vandrat genom strida vatten och över stora vidder och behållit blicken på de ledstjärnor, som hela sanning, rättvisa och rättfärdighet.

Ellen Hagen.

Det europeiska krigets nya skepnad.

Major K. A. Bratts artikel i Svensk Tidsskrift framkallade som bekant en livlig diskussion i pressen, där röster höjdes såväl för en kamp mot kriget i dess nya form som för nödvändigheten att genom ett tidsehligt försvar hålla jama steg med utvecklingen. Ett antal av de mera betydande författarna inlämnade till "Krig, fred och försvar", några inlägg i en diskussion samlade av major K. A. Bratts, utkommit på Tidens förlag, Stockholm, pris 1: 50 kr.

Kvinnornas möjligheter

För att även ur andra synpunkter beakta den i samband med Amsterdamsplanen upptagna frågan om kvinnors förmåga av regelbunden träning för idrottsövningar, anser Tidevarvet det vara av stort intresse att ta del av de åsikter, som en erfaren kvinnlig sportlärare — själv aktiv idrottande — hyser om saken. Dr. Hede-Bergman från Berlin, som i vintras besökte Stockholm och därvid även föreställde sig för Tidevarvet läsekräft, höll vid S. K. C. F. K:s årsmöte ett föredrag om kvinnosport och dess förutsättningar. Vi anför ur dr. Bergmans föredrag några erfarenheter och siffror som hänföra sig till frågan: Är kvinnan i den ställningen att hon alltid kan utöva idrott? Vilken betydelse har menstruationsperioden för den idrottande kvinnan?

Dr. Bergman framhåller här frågan rent teoretiskt bevarats diametralt olika av olika läkare. Somliga förordar fullkomligt stillhet under menstruationsperioden. Andra framhåller att kvinnans kroppsbete vid den tiden är av mycket större betydelse än hennes träning för idrott. Krigsiden i Tyskland med dess tunga arbete för kvinnorna bevisade, att ingen absolut vila var nödvändig under perioden.

Man har försökt att genom statistiska undersökningar komma till ett resultat. En rundfråga skickades till ett 100-studenter vid akademiska skolan 1927. Genomsnittsåldern var 22 år. Av svaren framgick att menstruationsloppet hos de flesta var utan störning, 24 övade icke under perioden, 11 ändade något och när det var nödvändigt, 13 inskränkte sina övningar, 4 v. s. undvek högt och större kraftanspänningar, 5 övade oinskränkt.

Ogynnsamma förändringar under perioden angavs av 9, men alla av övergående eller obetydlig art. En gång såktes låkare, fyra gånger angavs fysisk eller psykisk upphetsning, två gånger starkare smärtor utan denna eller nästa period, två gånger längre varaktighet av perioden, 27 studenter uppgav gynnsamma förändringar genom övning under perioden, 2 bättre allmänntillstånd, 7 mindre blodflösta, 16 mindre smärtor, 16 kortare varaktighet av perioden.

I det hela startade 30 studenter om menstruationsperioden nämligen: 7 gånger i minnning, 3 gånger i rodd, 5 gånger i gymnastik, 9 gånger i redskapsgymnastik, 12 gånger i lek, 28 gånger i trepamp, 26 studenter hade under perioden startat en gång, 7 två gånger, 2 tre gånger, två flera gånger. 8 hade inte givit akt därpå emedan det inte vållade dem något som helst obehag.

Varaktige skada genom tväring under perioden trodde sig en studentka ha förvärvat, hon iakttag starkare blodflösta, längre varaktighet och för tidigt återkomst av perioden. Fem studenter uppgav övergående ogynnsamma förändringar.

Skönhet och framåtskridande

I ett föregående nummer av Tidevarvet har dr. Andrea Andreens-Svedberg kommenterat det beslut som Sveriges Olympiska Kommitte vid sitt nyligen hållna sammanträde fattade, nämligen att vägra bidrag till kvinnlig representation av allmän idrott vid olympiska spelen i Amsterdam. Huvudsäket emellertid flickornas deltagande angavs vara fruktan för deras maskulinisering. Det har sitt intresse att något närmare erfara vilken uppfattning som ligger bakom det måliga beslutet.

I ett anförande som hölls av direktör Bergvall framläggs bl. a. följande synpunkter på frågan. Kroppsvävningar äro visserligen lika behövliga för kvinnor som för män, till och med tävlingar äro lika nödvändiga vid kvinnlig som vid manlig idrott. Ty idrott utan tävling är död. Men hårda tävlingar lämpas sig icke för kvinnor. Deras kroppsvävningar böras hållas mera på lekens plan. Varför? Därför att kvinnans psykiskt och fysiskt inte står ut med sådana kraftprover. En kvinna kan för det första aldrig underkasta sig en systematisk träning. Och denna är första förutsättningen för idrottsutövares deltagande i en olympisk tävling ingens flicka kan tänka dagligen. Hennes kroppskonstitution och nervstyrka tillåter inte detta. Dessutom måste hon vissa tider med mer eller mindre oregelbundna mellanrum avbryta den hårda träningen. Gör hon inte det dräger hon sig allvarliga störningar i välförhållandet. (Genomet detta vill vi påpeka de i Tyskland erhållna uppgifter angående.)

TVå gånger allmän upphetsning, två gånger starkare smärtor, en gång starkare blödning, en gång längre varaktighet, en gång utlevande över tiden.

36 segrar förekom vid tävling under perioden.

Resultatet av en annan rundfråga utskickad till de mest kända kvinnliga simmare, gymnasterna och idrottande studenterna i Berlin gav ungefär liknande resultat.

Som sammanfattning kan sägas att skadan till hälsan inte förekommit i något enda fall, och att antalet flickor, som överhuvud taget inte bryr sig om perioden är utomordentligt stort. Det är naturligtvis mycket svårt för idrottsföreningarnas ledning att utvärdera något. Förbud mot deltagande i tävlingar under dessa dagar. Obligatoriskt införande av läkarundersökningar skulle t. ex. vid en stor stafett.

Aktieägarna i A.-B. Vår Tidning kallas till ordinarie bolagsstämma i lördagen den 9 Juni 1928 kl. 1 em, varvid förekomma i stadgarna föreskrivna ärenden.

ende träning under menstruationsperioden, som återfinnas på annat ställe i veckans nr.)

Vidare kan kvinnan på grund av moderskapetsuppgiften i regel endast ägna sig åt tävlingsidrott vid så unga år att hon inte är mogen för så stora uppgifter som olympiska tävlingar.

Det framhålls att det gamla Grekland vuxna kvinnor ej ens tillätos att bevista de olympiska spelen. Men kvinnorna i Grekland hade sina egna tävlingar som hölls på särskilda tider och tillmättes stor betydelse. Det anses nu emellertid vara oförenligt med de olympiska spelens idé att flickor deltaga, även i sådana idrottsgrenar som i och för sig kan vara lämpade för kvinnor. Olympiska spel skola vara medel till framåtskridande och utveckling, de måste därför vara uttryck för skönhet och uppoda känslan för skönhet. Men kvinnliga tävlingsidrott är i regel oskön. Det är med ett ord ologiskt och oriktigt att locka kvinnor att deltaga i så svåra tävlingar som de olympiska.

Vi upprepa vad dr. Svedberg fört framhållit, att man ännu inte vet i vilken grad kvinnan är vuxen de hårda tävlingarnas påfrestningar. Troglivtis är de egenskaper som nu dras fram som hinder för hennes deltagande i högre grad än vi tror miljöförelisere. När det inte är fråga om att locka kvinnorna till tävlingar, borde de själva begära att få vara med. Man begagna sig av tillfället för ytterligare studera dessa egenskapers utveckling.

Öppning praktiskt taget aldrig kunna genomföras. Vi måste överlåtta åt den enskilda kvinnans förstånd och sunda förnuft att själv bedöma om det är lämpligt för henne att under dessa omständigheter bedriva idrott.

Som bakgrund till denna redogörelse kan det ha sitt intresse att konstatera vilka idrottsgrenar dr. Bergman anser vara särskilt lämpade för kvinnor. Fotboll rekommenderas i Tyskland i allmänhet inte för flickor, dels emedan det är fullt, dels emedan risken för allvarliga skador tycks vara tillräckligt stor. I stället har handbollen fått ett stort uppstyg. Den förordar uttållighet, snabbhet och säkerhet och uppstår tankelösheten. Tysklands bästa kvinnliga handbollsspelare är också framstående i allmän idrott. Handbollen visar sig därför vara ett utmärkt tillägg till idrottsövningarna på vintern.

Tidevarvets lokal Slussplan 1, 2 tr. em, varvid förekomma i stadgarna STYRELSEN.

VI STÅ TILL TJÄNST

Bordevatten
Drick
Ramlösa-Vatten
Vårt lands enda naturligt alkaliska bords- & hälsovatten.

Dammsugare
DAMMSUGARE och QOLVBONARE av alla slag uthyras billigt med utom hjälp.
G. H. SMITH
Regneringsplanen 67, s. tr. Norr 47 60

Fotomagasin
HOLLINGER'S FOTOMAGASIN
11 Malmsskinnadsgatan 11 Stockholm Tel. Norr 106 61

Gravör
Bergqvist, Apolonia E. & Östling
Tel. 11 286, Norr 49 21
All slags gravry och stämpling av monogram & papper och kuvert utföres till billiga priser.

Hemelöjd
Allt för heminredningar
Möbelfryter, gardiner, draperier, mattor m. m.
HILDA FRIEDS Textiltillverkare Kammarkareg. 40, 1, tel. 126 90

Hotell
Hotell Pallas
Klarabergsgatan 17 Stockholm
Tel. 4483, 4483, 4483
Eskilstrom från kr. 8,- till 6,-
Dubbeltrum 8,- till 10,-
Dubblott, 3 bäddar kr. 13,- och 14,-

Idrott
S. K. C. F. K:s förteckning finnes att köpa å
EXPEDITIONEN
Slussplan 1, tel. N. 28243
Pris 5 Öre

Äberopa annonsen i
vår tidning
vid inköp i dessa affärer

Kristall
KRISTALLAGRET
Jakobsbergsgatan 41 A
Vid åberopande av denna tidning lämnas 10 % rabatt.

Kappor
MODELLEN
Drottninggatan 32
Tel. 137 28 Tel. Norr 18363
har den Kappa Ni önskar

Kemiskt Tvätt
Berglunds Kemiska Tvätt
Gardiner tvättas och spännas
30-årig praktik
Jungfrugatan 28 Tel. 782 76

Korsetter
KORSETTEN GERMA
Det ledande märket. Endast ett namn. Sälles uteslutande genom utbildade Germa Korsetter på alla plåter. Högsta smickelset.
A.-B. GERMA, Stockholm

Läderplastik
konstnärliga arbeten i
Läderplastik
såsom Skrivunderlägg och Portföljer, Skrivbänkar, Brev- och Telegrammboxar, Damväsor m. m.
Atelier Martha, Drottninggatan 88 B, 1 tr. Stockholm. Tel. 50 36
Elever mottagas

Mattor
Mattor och Gardiner
största urval
Boström & Boström
Etabl. 1876 4 Kungsgatan, Södm Tel. Norr 4820, 4820.

Modeaffär
GLAUMANN'S PÅLS- OCH MODEMAGASIN
56 Klarabergsgatan 56
2 min. fr. Centralen, s. tr. Tel. norr 680
"För varje kund en hatt som bäst"

Möbler
MÖBLER köpas bäst och billigast i
Rooketröms Möbelförråd
Stora Nygatan 10-12, Södm. Norr. 10650

Strumpor
Letterstedt
STRUMPSPECIALISTEN
Drottninggatan 21, Stockholm

Speceriatfär
Köp **Lucks** utsökta
Kaffeblandningar, Konfektyrer egen tillverkning,
PERCY F. LUCK & CO.

Tenn
Firma "Svenskt Tenn",
Strandvägen 5
Utställning och försäljning av alla slag av
TENNVAROR
Gynna annonsörerna

En annons

i TIDEVARVET träffar den publik Ni söker. Annonser i vår tidning.

Ryssarnas vapen

Forts. från sid. 1.
den är ny och den förhandlar med regeringar.

Bolsjeviker gingo i stället till det asiatiska proletariatet och sa: vi ska hjälpa er bröder, vi ska låra er att organiseras er, så att ni i solidaritet få ett vapen mot utsvettning. Ni behöver inte tråla som lastdjur och leva som boskap i ett stall.

Sedan sade de skärligen mycket mera om de västerländska makter som velat den till liva och stött ut dem ur stateras samfund. Och så blev de asiatiska proletariatets och nationalisternas sak med främlingarna till ett. Den stora vita flykten ut ur Kina som skyldiga och oskyldiga måste dela, missionärer och affärsmän och fabriksägare, blev följden. Och aktieägarna i Europas fingo svula i sin tur. Mycket blod flö. Västeruota tog åter till kanonerna. De talade från sitt avstånd med kulor, där ryssarna talat som till bröder på nära håll, viskat i örat, uppljst, uppvigdat, om man så vill. Kanonerna göra sin verkan för ögonblicket. Men vem skall i längden segra i den avgörande kampen om Asien: kommunisterna eller imperialismen?

Det originella med ryssarna är, att de kostade på sig något för att vinna prestige, men det var inte nya slagkepp, det var inte bombflygkepp, det var något mycket dyrare och oemotståndigare. De kommo med gåvor.

Att ha Sovjet till uppdragsgivare bör vara det mest dramatisk fantastiska för världens. Alla sargarna äventyr förbländas därifrån. Man kan få gemensamt uppdrag, ty den sida som är värd mot dödsfienden, kapitalismen, är inte nådig. Man kan få lov att rycka ut och skjuta oskyldiga med skyldiga en natt i Moskva och kanske skjuta dem oförvarandes under en transport. Man kan få vråka ut en familj ur dess hem och man kan få konvojera fångar till Sibirien eller anmunition på den sibiri-

Alls slag av idrott som utövas i vänter är nyttiga, först och främst därför att de möjliggör andning i ren och syrerik luft. Rödd och sinning kommer därvid i främsta rummet. I Tyskland har de allt vanligare röddföräringarna bland skolbarn, som till en början nara ägnade sig åt vanlig rödd och stitödd, på senare tid också börjat hålla kapprödder. En regelbunden läkarundersökning med bestämt mellanrum är emellertid nödvändig för denna idrottsform. Men i och för sig är det svårt att förstå varför kvinnan inte skulle kunna bestä sådana utfallighetsprover. Hon är skapad att kunna stå upp med handspänke och barnafödd och följaktligen fysiologiskt bättre rustad för kraftprov än mannen. Vid rödd tagas bakryggen starkt i ansjukt. Kvinnor med slappa underlivsorgan bör därför vara särskilt siktiga, emedan skänkningar och lägerförändringar av dessa organ annars kan bli följden.

Slutligen har vi den allmänna idrotten, som kanske måste anses vara den för kvinnor allra mest lämpade formen av idrott. Här kommer man också in på frågan om tävlingar och vilken grad dessa kan vara nyttiga eller skadliga för kvinnan. Man får då komma ihåg att det moderna livet har fört med sig förvararbete för de flesta kvinnor. Det för det mesta mekaniska arbetet fördrar som reaktion en mera spännande och stimulerande sysselsättning än enbart gymnastik och övningar kan ge. Kvinnorna längtar därför efter tävlingar, det må vara i lag med lag eller en mot en, i idrott eller lek. Givetvis skall idrottsledaren aldrig tvunga en kvinna att deltaga i en tävling om hon inte själv vill, men antalet kvinnor som önskar tävlingsmässiga övningar och deltar i sådana är mycket stort. Mest omtäckt är löpning på kort sträcka såväl som på medelsträcka. När 800 m-sträcken skulle införas stötte den på ett starkt motstånd i Tyskland. En rad läkare påstod att kvinnorna inte skulle utårdas en så stark påfrestning medan andra ansåg att det skulle vara en alltför ryddig åtblick att se kvinnorna komma alldes utmattade i mål. Vid den första löpningen på medelsträcka som ägde rum i Berlin gjorde dr. Bergmann själv läkarundersökningarna. Det visade sig att deltagarna kom i god kondition i i mål. Ingen visade någon avsevärd blodtrycksförändring eller för hög puls.

riska järnvägen. Men det kan också hända att man får i uppdrag att göra ett semesterhem för arbetare, ett barnarbods- och spädbarnshem av omtänksamt. Och man kan bli kallad till sin utrikesminister och bli tillsagd så här: far till Kina. Meddela regeringen i Peking eller Kanton eller det du var, att vi skänker kinesiska folket tillbaka alla de landströmmar omkring den rysk-kinesiska järnvägen som vi skaffat oss, att vi frivilligt avstå från alla våra koncessioner och privilegier så som europisk stormakt och vilja handla och vandra med Kina på fullt jämlika bas. Kuma vi dessutom hjälpa Er mer. Era utgångar som vi själva samtidigt ha ett gott öga till, så gärna.

Eller man kunde bli skickad till Persien för att med en stor gäst skänka tillbaka alla tsarömnets persiska erövringar. Man kunde få uppleva att så mycket på torget i Tabriz, be det persiska folket om ursäkt i det ryska brödröfver till på samma plats och utlova bättre villkor. Det måste dock ha varit stora och exalterade ögonblick, då man kände sig ha makat att insäsa en ny tid av jämlikhet och broderskap mellan skilda världsdelar. Europa kom för första gången i historien inte som affärsman eller erövrare utan som bror och vän.

Det är alldeles sant att Rysslands uppåtträdande i Asien är ett slag mot de makter som behärskat eller kjuonekrat det, och slumda bär i sig föret till nya strider. Det kan hända att Västeruota slå igen på en annan front, och att oron icke blir mindre i världen men större.

Men vad kan man egentligen säga om politik som så skickligt begagnar sig av sina motståndares misstag och svaga sidor.

Min motståndare har roffat olje-fält av dig, jag har också gjort det, men skänker dig nu ingen del jag tog. Min motståndare behandlar dig inte som folk, utan som få, jag vill bema illa dig som vän och like. Han låter dig arbeta för sig, jag skall låra dig hur du skall befria dig ur ditt arbets-slaveri.

Om man kostar på sig sådana medel för att besegra en fiende, och fienden sen inte har en tanke på att bjuda över i ädelmod, till andra taktik, så får han knäppt beklaga sig över följden. Det är dumhet att låra beklaga sig över ryssarnas list och ondsk. Så enkelt är det ej.

Detta resonemang, inspirerat närmast av en bok av H. N. Brailsford, Olives of endless age, vill lysa upp till att visa vilka av bolsjevikerens vapen som äro farligast, hur maktlösa det gamla, obegavade strids-sättet med kulor blivt i världen, och hur västerländsk byder in kommunisterna, jamar vägen för den på varje punkt, där den hållet människor i slaveri och förnedring, tillåter skrämda motsatsar att existera och tystrar ner missionse mot militära argument.

De som vilja rädda demokratin och de värden vårt samhälls ägra, ha att lårdas.

Änkan i Pålshus

Så gott som ingenting av vad som hände våren och sommaren efter gossens död stannade kvar i medvetandet hos henne. Horskörden förstordes av torka och slog helt fel, men när man efteråt talade därom, hade hon inget minne av någon torka, och hon mindes inte, att hon bjuddits till brodotterns bröllop den sommaren.

„Ack, är du gift?“ utbrast hon, när hon våren efter råkade henne. Och brodottern berättade för mannen och föräldrarna.

„Jag vet inte hur det är ställt med faster. Hon hade glömt, att jag var gift.“

„Gjöm, när hon blev bjuden“, undrade fadern. Och söndagen därpå cyklade han ut till Pålshus för att se henne, men han märkte ingenting besynnerligt hos henne. Att hon ropade till honom, tvärs över gården, att inte ställa cykeln från sig vid grindstolpen, när hon såg honom ännu göra detta, fann han ingenting särskilt märkvärdigt i, annars var det emedan hon inte kunde utårdas bli påmind om hur Bergfelt den morgonen, han kom med budet, ställt sin cykel från sig vid just samma grindstolpe.

Det enda, som stannade kvar i hennes minne, var plågan, som barnens lekar och skrätt vållade henne. De skulle inte utackoras under höstterminen. Ingen skolrådsledamot kunde förstå sig på nämna fallet Ringberg. Man var, var och en, beredd att se genon fingrarna, att skylja på den långa vägen och vad annat man skulle komma finna på att ursäktas sig med, om det än en gång skulle komma i fråga. Ty fast man inte gjort annat än man hade rättighet göra, kände man sig i alla fall på något sätt skyldig. Man förstod också, att även om man fattat beslut om deras utackorering, skulle inget hem mer öppnats för att mottaga dem. Men det låt man ingen förstå, och änkan var för trött att på egen hand draga den slutsatsen.

Hon steg varje dag upp halv fem för att mjölka få och i såg kunnan till mejeriet, ty nu vågade hon inte försämma detta en enda gång mera, för barnens matsacks skull och för deras bekländnings skull. Hennes dag var utofdra, mjölka, vattna, åstad med kunnan till mjölkbordet, frukost åt barnen och matsack åt dem, utofdra igen och rykta, städa inomhus om hon hann, syslorna jordbruket krävde eller vedskor, middag-utofdring och middagavvättning, hennes egen framplökade kalla middag, så åter jordbruks-göromål, djurens midafonst och utofdring, taga mat åt barnen till deras hemkomst vid fentiden, jordbruksnyssor, kvällsutofdring och mjölkning, kvällamat åt den själva, diskning och slutligen lagning av vad som behövde lagas på kläder och redskap, till läxningen och den jamar den vållade tystnade någon

gång vid tiotiden och hon åntigen kunde komma i säng. Söndagarna kommo med vila åt djuren men inte åt henne, än var det tvätt, än var det skurning, och ändå var hon efter med göromålen, som hörde samman med jordbruket.

En morgon sedan barnen gått satte hon sig på sängkanten, hon skulle gå till stallen, men hon gatt knäppt. Hon satt och tänkte på, att hon dagen före fått hörsden med myvlid och att det var en välsägnad sak att det åntigen blivit gjort, och med det samma lade hon huvudet med på kudden och somnade från alltsamman. Hon vaknade vid att någon stod och bankade på fönstret samtidigt som någon annan bankade på dörran, och en röst, som hon kände igen som den yngsta flickans, tjöt:

„Ush, mor är död.“

Det var barnen. Hon reste sig för att öppna, och hade på tungan att fråga dem, varför de vänt tillbaka, då hennes blott föll på klockan, som just begynte slå fem. Hon hade sovit bort en hel dag. Men från den dagen började hon åter bli en medveten människa, om det nu var sommen eller flickans tjot som dödes kläder för att sy om åt den yngste — Henrik dette han — men nu tvang hon sig till därtill. Hon kämpade årligt för att bli herre över sorgen var den ställde sig som ett hinder i vägen för henne, och hon skulle utan tvekl lyckats därom, om hon blott än en gång vägt sig på att låta barn och hem bli huvudsak och skolan bisak. Men det vågade hon inte.

Tänkarna, som väcktes av vad hon nysg genomgätt, krävde att bli förmedlade till örd och gåringar. Hon kände hur den själsegenskap, som är sarmärket, krävde att bli given sitt naturliga utlopp genom att få bli överförd och utsatt i själar, vars röter var sänkta i det själsliva, vari den nu våldades, men ändå tillit hon vecka efter vecka att barnen varje morgon traskade i väg de sex kilometerna de hade till skolan och de samma sex kilometerna tillbaka på kvällarna.

„Har du maten färdig?“ var deras hälsning till henne och hennes till dem var: „Hur har det gått?“ Hon svarade dem: „Ja“, och de svarade henne: „Ah, jo.“ Sedan gick hon till sina göromål, och de gingo till säng.

När hon gick till sängs var det med en känsla av att något, som bort göras, inte blivit gjort. Varje afton lovade hon sig, att nästa dag skulle bli rikare på innehåll. Men hon förmodade alltför ofta den rikare. När skymningen kom manade barnen på henne:

„Tänd lampan!“

En av dem kunde ha satslära och räkneuppgifter och historia i hemläxa, medan en annan hade naturlära och räkneuppgifter och den tredje psalmsverger, som skulle läras utantill, och nästan ingen kväll gick

Fjärran världar

Jag gick genom Humlegården, där vårens fågling just lämnat rum för försommarens maktigare skott. Av en händelse kom jag att stanna framför Fredrika Bremers ståt, den mycket omstridda och förkättrade. Var det verkligen den ståtyn, som framkallat en sådan förvärande mängd av mänskligt småsinn, illvilja och dumhet! Ja, alldes naturligt! Ty den Fredrika Bremer, som en gång utförde sitt banbrytande arbete, den Fredrika Bremer, som blivit så storslaget och själfullt tolkad av den verkligen den ståtyn, som framkallat en sådan förvärande mängd av mänskligt småsinn, illvilja och dumhet! Ja, alldes naturligt! Ty den Fredrika Bremer, som en gång utförde sitt banbrytande arbete, den Fredrika Bremer, som blivit så storslaget och själfullt tolkad av Sigröd Fridman, kan inte slå an på vår tid. Hon har ingenting att göra med död formalism och konjunkturspolitik och mammondyrkan. Hennes levande ande ser över långa större vidder och fjärran belägna världar. Och liksom hennes verk har utvecklets och skall fullkommas efter henne, så blir helt visst också det konstverk, som framställt henne i bild, och som påminner eftervärlden om hennes gåring, en gång vördad och erkänt. Även av kvinnorna, som voro färdiga att kasta förstenen. Men troligen inte förrän konstnären är borta, och det inte längre står i mänsklig makt att ge henne upprättsle. Sådan är ju människors sed, att förbittra livet för varandran och sedan strö blommar på gravar.

Jag tycker inte om ståtyn ute, det passar inte i vårt nordliga land. Och de äro i allmänhet rätt fula. Men jag måste göra ett undantag för Fredrika Bremer. Hon måste gå, som hon gör genom den kalla, hänsynlösa världen, jag har aldrig fört blivit så gripen av en ståt. Det var som att möta Fredrika Bremer!

Elisabeth Tamm.

utan att det blev gräl kring bordet där de sutto med sina böcker. Ty fast hon hade rum i överfödd hade hon inte råd att hålla mer än en lämpning åt dem, och mitt under läsningen kostade någon av dem förtvivlad-bryta ut:

„Hur skall man väl kunna lära sig något, när en sitter och babblar i det ena örat på en —“ Och spenarbarnens ljud med dig, skall lova Gud.“ — Och en annan i det andra — „Katten räknas till rovdjuren.“ Till rovdjuren. — Rov — rov — rov.“

Ruth Persson

REVOLUTIONERANDE NYHET.

MOTORCYKELHJULET

"ÖWA"

Motorkraft i varje herr- eller dammodell. Framdrivet velociped till 40—50 km. i tim.
70 kilometer på en liter bensin.
Lättbitt. God baktigare.

Obs! ÖWA är körkortsfri och skattefri. Obs! behövs blott registreras tillsammans med cykeln som vanlig velociped.
är försedd med generator för elektrisk belysning.

Pris komplet med förarsäte, magnet, gaffelkopplingsmekanik, extra kungliga ötrar och tillbehör, exklusivt gummi. **Kr. 195:—**

Agenter antagas. Begär prospekt.

Generalagenten
AKTIEBOLAGET
Gylling & Co. Helsingb.
Telefon N. 190 TL. Regeringsgatan 12, Stockholm.

